

ds2

CULTUUR & MEDIA & WETENSCHAP
UW GIDS VOOR HART EN HOOFD

DE STANDAARD DINSDAG 16 JUNI 2015

MEESLEPENDE MARATHON

Ivo Van Hove brengt Shakespeares
koningsdrama's op de planken

STAATSMAN IN PYJAMA

Overrompelend in scène gezet, vinnig geacteerd, slim gemonteerd: 'Kings of war', de nieuwe Shakespearemarathon van Toneelgroep Amsterdam, houdt het publiek vier uur in de ban.

GEERT VAN DER SPEETEN

De overrompelende scenografie van 'Kings of war' echoot de pseudo-documentairestijl van historische tv-series. © Jan Versweyveld

Zot van glorie, omdat hij de kroon bijna te pakken heeft, gaat Richard III achter een batterij hotlines zitten. Hij doet alsof hij belt met Obama, Merkel en Poetin. Duidelijker kan de hint niet zijn: *Kings of war* gaat ook over machtshebbers van vandaag. Ook het allereerste beeld, een snapshot van de jongste kroonprins baby George, is geplukt uit de actualiteit. Terugtelend in de tijd belanden we in de middeleeuwen, bij gekroonde hoofden die het behoorlijk bont maakten in hun machtshonger en territoriumdrift.

Kings of war is Ivo Van Hoves versie van Shakespeares koningsdrama's. Zijn eigen *Ten oorlog*. Maar anders dan in de mythische marathon van Luk Perceval en Tom La-

noye, draait het in *Kings of war* niet om de inwisselbaarheid van de macht, de kroon die geen vorst lijkt te passen. Deze trilogie heeft een glasheldere focus. Ze toont drie leidersfiguren, die elk op een verschillende manier omgaan met leiderschap en verantwoordelijkheid in crisistijden.

De eerste in de rij, Henry V (gespeeld door Ramsey Nasr), is een strateeg. Hard, maar ook humaan. Zie hoe hij bedachtzaam een kaarsvlam aait: deze jonge koning is geen doetje. Zijn claim op Frankrijk bereidt hij voor in een *war room*, tussen antieke stafkaarten en digitale troepenbewegingen op groot scherm. Tegen alle verwachtingen winnen de Britten de beslissende slag bij Azincourt. Maar Henry V is ook een zoekende koning. Op het slagveld

mengt hij zich incognito onder de manschappen. Hij daagt hen uit: valt oorlog te rechtvaardigen? Kan een volk in nood alle leed op zijn koning afwentelen?

Daarna wordt het goed georganiseerde rijk snel verkwanseld. Henry VI (Eelco Smits) is karikaturaal geportretteerd als een slappeling en huilebalk. Hij is de speelbal van konkelfoazelende vertrouwelingen die hem voetje willen lichten. Als hij zijn voogd ziet wegvallen, komt Henry's ware aard boven: een staatsman in pyjama, die vertwijfeld naar zijn rozenkrans zoekt.

Wijnvlek

Zo heeft elk van de drie *kings* zijn onthullend moment, een röntgenfoto die hun menselijkheid blootlegt. Bij Henry V is het een stunte-

lige versierscène, als hij de hand vraagt van de Franse prinses Cathérine. In de tiktak van de liefde blijkt hij niet echt een haantje. Bij Richard III, de manipulator met zijn duistere plannetjes, vinden de sleutel scènes voor de spiegel plaats. De monologen voor de spiegel zijn een mix van ijdelheid en kritische zelfbevraging. Hans Kesting, trekkebenend en met een uitvergroete wijnvlek op het gezicht, speelt Richard niet als de aartsgluiperd, maar als een berekende cynicus. Zijn moorden pleegt Richard III kil en berekend, met een gifinjectie. In een bunker beleeft hij zijn laatste uren alleen. De metronoom tikt, in zijn verziende geest komen zijn slachtoffers spoken. Zelfs het paard waar hij om smeekt, moet hij zelf spelen.

Je zit gefascineerd te kijken naar de vaart die het verhaal meekrijgt. In de coulissen lijkt er evenveel te gebeuren als op de scène

Van Hove laat *Kings of war* niet eindigen met gruwel en zelfdestructie. De hoop gloort bij opvolger Richmond, koning Henry VII. De laatste Britse koning die het slagveld nodig had om de troon te bestijgen, wordt gespeeld door, alweer, Ramsey Nasr. De cirkel is rond: daadkracht en toekomstperspectief nemen het roer

over. Bij *Romeinse tragedies*, de vorige Shakespearemarathon van Ivo Van Hove, was het mediaspektakel van de politiek het vormelijke uitgangspunt. Dit keer echoot de overrompelende scenografie van Jan Versweyveld de pseudo-documentairestijl van historische tv-series. Op het scherm is macht cool en

spannend, de dood voltrekt zich altijd snel en clean. Zo werkt hier ook de camera, die alle details naar het centrum trekt. Ultrasnelle overgangen, speeches frontaal in close-up, de strakke cadans van de kroningscènes: je zit gefascineerd te kijken naar de vaart die het verhaal meekrijgt. In de coulissen lijkt er evenveel te gebeuren als op de scène. Het kan, door een sluwe mix van livebeelden en vooraf opgenomen scènes.

De muzikale inbreng (Transparent en Blindman) is stevig. Eric Sleichim schreef en arrangeerde muziek voor een trombonekwartet en contratenor Steve Dugardin. Statige kroningsmuziek wisselt af met treurmuziek in sourdine, flarden Byrd en Dowland met een donkere elektronische soundtrack bij Richard III.

Strakke tradities

Met scenisch meesterschap, scherp inzicht en veel flair brengt Toneelgroep Amsterdam hier een demonstratie van de intense lading die theater kan meekrijgen. Hoe deze voorstelling bij een volgende halte in Londen landt, blijft spannend. De tradities zijn er nogal strak. 'We love our Shakespeare', zei de directrice van The Barbican diplomatisch na de Nederlandse première. 'But we love Ivo too.'

'Kings of war' van Toneelgroep Amsterdam ★★★★★. Gezien in de stadsschouwburg Amsterdam, 14/6. Voorstellingen in België pas in het seizoen 2016-2017.